

Factsheet Sta op! *Met naasten*

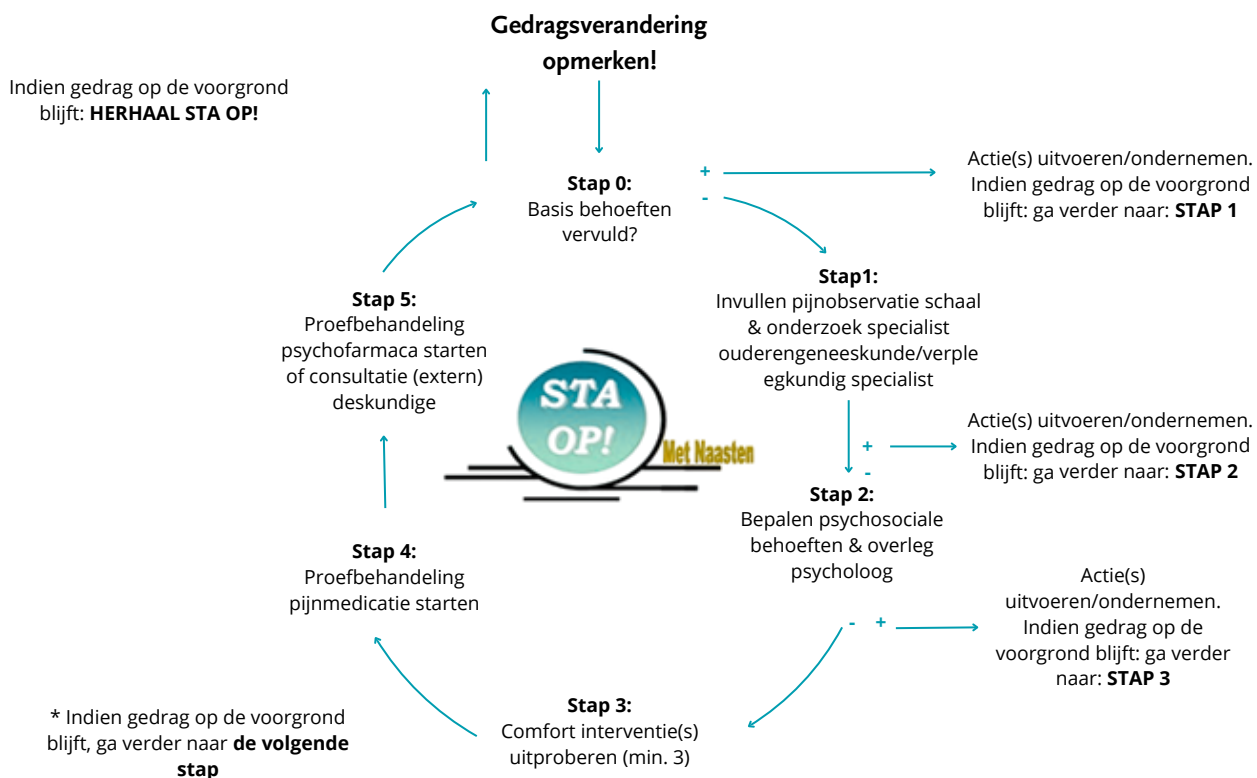
Een stapsgewijze benadering in samenwerking met naasten voor de aanpak van onbegrepen gedrag en pijn bij mensen met dementie.

Hoe kun je naasten betrekken in verschillende stappen?

1. Geef naasten de mogelijkheid om een multidisciplinaire bijeenkomst bij te wonen als lid van het multidisciplinair team.
2. Leer de naaste kennen: bijvoorbeeld door te vragen naar hun relatie met de bewoner en hun leven voor opname in het verpleeghuis.
3. Medewerkers en naasten delen hun gevoelens over de van uitdagend gedrag (bijvoorbeeld in de regelmatige bijeenkomsten die het verplegend personeel heeft met de psycholoog). Dit verbetert het wederzijds begrip, waardoor professionals betere begeleiding en kennis kunnen bieden aan de familie.
4. Zorgverleners die het meest betrokken zijn bij de zorg van de bewoner hebben regelmatig persoonlijk contact met de naaste.
5. Structureel familie avonden organiseren.
6. Naaste een pijnscorelijst laten invullen.
7. Samen met naaste een pijn anamnese invullen.
8. Video opnemen van naaste om te laten zien op het moment dat er sprake is van onbegrepen gedrag.
9. Faciliteren van logeergelegenheid voor naaste(n).
10. Activiteiten die naasten met bewoners kunnen ondernemen inzichtelijk maken voor naasten. Zodat de naasten worden ondersteund in hun keuzes voor participatie door concrete voorbeelden te benoemen (bijvoorbeeld een intake lijst met ideeën voor activiteiten).
11. Dagelijkse routine, persoonlijkheid en gedrag van bewoner in kaart brengen met naasten.
12. Naasten trainen in ADL-zorg leveren.
13. Medewerkers die veel contact met de bewoner hebben, moeten vaker bellen met naasten.
14. Fotoboek maken met foto's van kinderen en kleinkinderen.
15. Delen van eigen gevoel omtrent het onbegrepen gedrag, zodat naasten beter begeleid kunnen worden en kennis krijgen (bijvoorbeeld in omgangsoverleg).
16. Inzetten van het netwerk van naasten voor en bij onbegrepen gedrag, bijvoorbeeld door samen een plan te maken over het betrekken van het netwerk en niet alleen 1e contactpersoon.
17. ADL-moment samen vormgeven met naasten. De naaste kan helpen, observeren en tips geven.
18. Bespreekbaar maken van gedrag van de bewoner (bijvoorbeeld in gesprek, multidisciplinair overleg, of zorgleefplan bespreking) en daarbij ook uitleg geven over actie/reactie (wat gebeurt er als je contact maakt).
19. Zorg dat de bewoner en naaste samen kunnen eten.
20. Psycho-educatie (voorlichting) geven aan naaste over beloop dementie. Ook in informeel contact meer aandacht hebben voor kennisoverdracht, specifiek over de oorzaken van en het omgaan met onbegrepen gedrag en pijn.
21. Levensloop en geschiedenis van de bewoner in kaart brengen met de naaste. Bijvoorbeeld met een mindmap of collage inzichtelijk maken.

“Gedrag is een boodschap
gelijkwaardigheid is de basis
de relatie is het instrument
de gemeenschap is de bedding”

De STA OP! methode van: Pieper, M. J., Achterberg, W. P., Francke, A. L., van der Steen, J. T., Scherder, E. J., & Kovach, C. R. (2011). The implementation of the serial trial intervention for pain and challenging behaviour in advanced dementia patients (STA OP!): a clustered randomized controlled trial. BMC geriatrics, 11, 1-11.

De STA OP! methode biedt een multidisciplinaire team met 6 stappen handvatten om onbegrepen gedrag op een gestructureerde wijze aan te pakken en is een praktische methode gebleken waar iedereen mee kan werken (Pieper et al., 2018). De 6 stappen in Figuur 4 bieden het team houvast om het onbegrepen gedrag in kaart te brengen en passende interventies in te zetten. Heeft de eerste stap niet geleid tot een verbetering van het onbegrepen gedrag, dan gaat het team verder naar de volgende stap. Een belangrijke stap in de methode is het “blind” inzetten van pijnmedicatie, in de palliatieve zorg veel toegepast. De methode stimuleert persoonsgerichte zorg en het inzetten van niet medicamenteuze innovaties en/of interventies. Warande heeft i.s.m. het LUMC de methode aangevuld met ideeën om naasten een rol te geven in de methode en hen bij het signaleren en oplossen van het gedrag te betrekken. Daarom noemen we de methode STA OP! *met naasten*.

In de verschillende stappen is het belangrijk de naasten te betrekken. Vanaf stap 0 zijn zij een belangrijke samenwerkingspartner voor het multidisciplinaire team. Kijk op het [Warande portaal/digitale werkplek](#) bij de [Kennisbieb](#) onder [samen doen](#) en dan onder [Sta op! Met naasten](#). Of scan de QR-code hieronder.

